

Par patēriņa cenām 2020.gada novembrī

Novembrī vērojamas mēnesim raksturīgas cenu pārmaiņas

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem šī gada novembrī, salīdzinot ar oktobri, patēriņa cenu līmenis samazinājās par 0,3%. Precēm tas samazinājās par 0,1%, bet pakalpojumiem – par 0,6 procentiem.

Novembrim ir raksturīgs cenu samazinājums vai ļoti zema inflācija, kas galvenokārt ir saistīts ar sezonāliem faktoriem.

Lielākā pazeminošā ietekme novembrī akciju ietekmē bija cenu kritumam apģērbiem un apaviem, kas bija straujākais kritums apģērbiem un apaviem šajā mēnesī.

Mēneša laikā tās samazinājās par 3,6%, kas kopējā patēriņa cenu līmeņa pieaugumu ietekmēja par 0,2 procentpunktiem.

Liela pazeminošā ietekme novembrī bija arī cenu kritumam pakalpojumiem, kas noteica patēriņa cenu līmeņa samazinājumu par 0,2 procentpunktiem. Straujākais kritums bija kompleksajiem atpūtas pakalpojumiem, pasažieru aviopārvadājumiem un izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumiem, kas saistīts gan ar sezonas slēgšanu, gan Covid-19 ietekmi. Cenas turpināja samazināties arī autotransportlīdzekļu apdrošināšanai.

Degvielai cenas Latvijā novembrī mēneša laikā samazinājās par 0,9%, kas kopējo cenu līmeni būtiski neietekmēja. Pasaules naftas cenas novembrī, salīdzinot ar oktobri, vidēji mēneša laikā pieauga par 6,4% un pietuvojās 50 USD par barelu saistībā ar cerībām par veiksmīgu Covid-19 vakcīnu un energoresursu pieprasījuma atjaunošanos.

Lielākā palielinošā ietekme uz cenu pieaugumu novembrī sezonālu faktoru ietekmē bija cenu kāpumam pārtikai, kas pieauga par 0,4% un noteica kopējā patēriņa cenu līmeņa pieaugumu par 0,1 procentpunktu. Novembrī tradicionāli liela ietekme ir cenu kāpumam svaigiem dārzeņiem, kam bija lielākā palielinošā ietekme arī šogad. Savukārt lielākā samazinošā ietekme bija cenu kritumam svaigiem augļiem. Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenām jau sesto mēnesi pēc kārtas turpinās pieaugums. Novembrī, salīdzinot ar oktobri, tās pieauga par 3,9%, kas bija straujākais cenu kāpums mēneša laikā kopš 2012.gada jūlija. Cenas novembrī pieauga visās galvenajās pārtikas grupās. Visstraujāk cenas pieauga augu eļļām, ko ietekmēja sarukušie krājumi pasaulē un stingrs importa pieprasījums. Cenas būtiski pieauga arī cukuram, ko noteica vājākas ražas izredzes ES, Taizemē un Krievijā nelabvēlīgu laika apstākļu dēļ un Nikaragvā, Hondurasā un Gvatemalā pēc viesuļvētru bojātajām cukurniedru kultūrām un infrastruktūras. Kāpums turpinājās arī graudaugu cenām, kas gada laikā jau bija pieaugušas gandrīz par 20%, ko noteica spēcīgais pasaules pieprasījums, īpaši no Ķīnas, bažas par ražošanas iespējām Argentīnā un samazinātās ražas prognozes ASV un Ukrainā.

2020.gada novembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada novembri, patēriņa cenas samazinājās par 0,7%. Gada vidējā inflācija bija 0,4 procenti.

Kopumā 2020.gadā vidējā gada inflācija varētu būt 0,2%. Turpmākajos mēnešos patēriņa cenas turpinās samazināties, saglabājoties zēmam pieprasījumam saistībā ar pasākumiem vīrusa izplatības ierobežošanai.

